

1. ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΤΟΝ ΜΑΙΟ ΣΤΟ 7,9 %

Μέσο: ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ

Ημ. Έκδοσης: . . . 03/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 03/07/2025

Σελίδα: 3

✱ Για πρώτη φορά το ποσοστό ανεργίας στις γυναίκες είναι μονοψήφιο (9,8%)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΕΛΣΤΑΤ | ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Υποχώρηση της ανεργίας τον Μάιο στο 7,9%

Τα ποσοστά έπιασαν τα επίπεδα του 2008, όταν ωστόσο οι απασχολούμενοι ήταν περισσότεροι

Στο 7,9% υποχώρησε η ανεργία τον Μάιο, καταγράφοντας ποσοστό προ κρίσης, αφού η τελευταία φορά που είχε καταγραφεί από την ΕΛΣΤΑΤ κάτω από τα επίπεδα του 8% ήταν τον Νοέμβριο του 2008.

Το Βασίλη Αγγελόπουλου
vaggelopoulos@naftemporiki.gr

ΤΟΤΕ, πριν από 16 χρόνια και 7 μήνες, το ποσοστό της ανεργίας ήταν 7,7%, ακολουθώντας όμως στη συνέχεια έντονα ανοδική πορεία, λόγω οικονομικής κρίσης. Τώρα διαπιστώνεται η αντίστροφη πορεία, αφού το 7,9% του Μαΐου είναι κατά 0,4 μονάδες μικρότερο από το 8,3% του Απριλίου. Αν η σύγκριση γίνει με τον αντίστοιχο μήνα του 2024, όταν η ανεργία είχε υπολογιστεί στο 10,5, διαπιστώνεται μείωση κατά 2,6 ποσοστιαίες μονάδες σε ετήσια βάση.

Όμως, τα μηνιαία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ σε συνδυασμό με τα τριμηνιαία προκαλούν προβληματισμό, καθώς καταλήγουν σε εντελώς διαφορετικά και αντικρουόμενα αποτελέσματα. Είναι χαρακτηριστικό πως για το α' τρίμηνο η ανεργία υπολογίστηκε στο 10,4%, όταν τα μηνιαία στοιχεία εμφανίζουν πως τον Ιανουάριο η ανεργία ήταν στο 9,6%, τον Φεβρουάριο στο 9,2% και τον Μάρτιο στο 9,5%. Άρα, τα τριμηνιαία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ καταλήγουν σε ανεργία αισθητά υψηλότερη από εκείνη που προ-

■ Απασχολούμενοι, άνεργοι και άτομα εκτός του εργατικού δυναμικού

ΜΑΪΟΣ	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Απασχολούμενοι	3.382.796	3.924.773	4.126.050	4.199.766	4.259.712	4.346.499
Άνεργοι	827.297	743.285	610.108	533.288	499.078	370.369
Άτομα εκτός εργατικού δυναμικού	3.684.757	3.195.339	3.098.387	3.070.456	3.021.947	3.036.385

έκυπτε κατά τις αντίστοιχες μηνιαίες αναφορές, για το α' τρίμηνο.

Ακόμα και έτσι, το 7,9% του Μαΐου του 2025, αν συγκριθεί με το 7,7% του Νοεμβρίου του 2008, δείχνει πως η αγορά εργασίας έχει αποκτήσει εντελώς διαφορετικά χαρακτηριστικά. Ακριβέστερα, οι άνεργοι τον φετινό Μάιο περιορίστηκαν στους 370.369, αριθμός μικρότερος κατά 128.709 σε σχέση με τον Μάιο του 2024 (-25,8%), αλλά και μειωμένος κατά 19.260 άτομα συγκριτικά με τον Απρίλιο

■ Οι απασχολούμενοι τον Μάιο ανήλθαν σε 4.346.499 άτομα, όταν τον Νοέμβριο του 2008 είχαν υπολογιστεί σε 4.589.000.

του 2025 (-4,9%). Τον Νοέμβριο του 2008 οι άνεργοι είχαν υπολογιστεί σε 385.500 άτομα, άρα τώρα, 16,5 χρόνια μετά, είναι λιγότεροι κατά μόλις 15.131 άτομα. Αντίστοιχα, οι απασχολούμενοι ανήλθαν τον

φετινό Μάιο στα 4.346.499 άτομα, περισσότεροι κατά 86.787 (+2%) σε σχέση με πριν από ένα έτος και κατά 30.268 (+0,7%) συγκριτικά με τον προηγούμενο μήνα.

Λιγότεροι απασχολούμενοι Όμως, τον Νοέμβριο του 2008 είχαν υπολογιστεί σε 4.589.000 οι απασχολούμενοι. Άρα, μπορεί τον Μάιο του 2025 η ανεργία να υποχώρησε στο 7,9%, όμως την ίδια στιγμή οι απασχολούμενοι είναι λιγότεροι κατά 242.501 άτο-

μα. Το στοιχείο αυτό επιβεβαιώνει πως μετά από 16,5 χρόνια διαδοχικών κρίσεων (οικονομίας, υγείας, ενέργειας, ακρίβειας) έχει μειωθεί σημαντικά η αγορά εργασίας. Άρα, η υποχώρηση στο πλήθος των ανέργων δεν συνεπάγεται ανάλωση αύξηση στο πλήθος των απασχολούμενων, μάλλον το αντίθετο. Επίσης, ακόμα και αν η σύγκριση γίνει με τα αντίστοιχα στοιχεία της ΔΥΠΛ προκύπτει τεράστια διαφορά ως προς τους καταγεγραμμένους ανέργους. Στη ΔΥΠΛ, σύμφωνα με το μητρώο του Οργανισμού, τον Μάιο ανήλθαν σε 741.006, διπλάσιοι κατά 370.637 σε σχέση με τους 370.369 που κατέγραψε η ΕΛΣΤΑΤ.

Τα άτομα «εκτός του εργατικού δυναμικού», δηλαδή όσοι δεν εργάζονται, αλλά ούτε αναζητούν εργασία, ανήλθαν τον Μάιο του 2025 σε 3.036.385, αυξημένα κατά 14.438 μέσα σε ένα έτος (+0,5%), αλλά και μειωμένα κατά 13.363 μέσα σε έναν μήνα (-0,4%).

Σε σχέση όμως με τα 3.485.300, που είχαν υπολογιστεί τον Νοέμβριο του 2008, διαπιστώνεται ότι είναι πιο λιγότεροι, κατά 448.915, όσοι θεωρούνται ότι βρίσκονται «εκτός εργατικού δυναμικού».

Εντύπωση προκαλεί επίσης πως για πρώτη φορά το ποσοστό ανεργίας στις γυναίκες (9,8%) είναι μονοψήφιο. Παραμένει, ωστόσο, μεγάλη η διαφορά με το αντίστοιχο ποσοστό (6,2%) για τους άνδρες.

Επίσης διατηρείται υπερβολικά του μέσου όρου (19,9%) η ανεργία των νέων ηλικίας 15 - 24 ετών. [ΣΔ: 24752406]

Έως 37 ημέρες τον χρόνο η δυνατότητα για 13ωρη εργασία

ΕΩΣ 37 μέρες τον χρόνο θα μπορούν οι εργαζόμενοι να κάνουν χρήση της νέας διάταξης που πρόκειται να ενταχθεί στο εργασιακό νομοσχέδιο και η οποία θα ορίζει δικαίωμα εργασίας έως 13 ώρες στον ίδιο εργοδότη.

Αυτά είναι τα όρια που έχει τεθεί ήδη από τη μνημονιακή περίοδο, για υπερωρίες έως 150 ώρες σε ετήσια βάση. Οι 13 ώρες την ημέρα, με διατήρηση του οκταώρου, ως βάση, θα περιλαμβάνουν την 9η ώρα ως υπερεργασία και από τη 10η έως και τη 13η ώρα υπερωρία. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι κάθε φορά που ο εργαζόμενος και ο εργοδότης θα συμφωνούν σε 13 ώρες εργασία την

ημέρα, θα πρέπει να εγγράφονται τέσσερις ώρες ως υπερωρία. Μετά από 37 τέτοιες μέρες, προκύπτουν 148 ώρες υπερωρία. Άρα, την 38η μέρα ο εργαζόμενος δεν θα μπορεί να δουλέψει πάνω από 11 ώρες, για να προσθέσει άλλες δύο ώρες υπερωρία και να φτάσει στο ανώτατο επίπεδο των 150 ωρών, ετησίως. Στη συνέχεια, θα είναι υποχρεωμένος να εργάζεται έως 9 ώρες ημερησίως, εγγράφοντας μόνο υπερεργασία κατά την 9η ώρα, αφού δεν θα έχει περιθώριο για άλλες υπερωρίες.

Η συγκεκριμένη επισημάνση, περί ανώτατου ορίου 37 ημερών ετησίως για χρήση 13 ωρών εργασίας, έγινε από την ίδια την

■ Έντονες οι αντιδράσεις από την πλευρά των εκπροσώπων των εργαζομένων.

υπουργό Εργασίας, Νίκη Κεραμέως, σε χθεσινή ραδιοφωνική της συνέντευξη, μετά τις αντιδράσεις που έχουν προκληθεί για τη συγκεκριμένη διάταξη. Σε κάθε περίπτωση ξεκαθαρίστηκε πως «το οκτάωρο παραμένει στο ακέραιο», αλλά και ότι η επιλογή για 13 ώρες εργασία θα είναι «δυνατότητα και όχι υποχρέωση» για τον εργαζόμενο.

Οι αντιδράσεις, ωστόσο, από την πλευρά των εκπροσώπων

των εργαζομένων είναι έντονες. Ο πρόεδρος της ΓΣΕΕ, Γιάννης Παπαδόπουλος, θεωρεί ότι παρουσιάστηκε ένα σχέδιο νόμου «που διαλύει το συλλογικό δίκαιο και το υποκαθιστά με τον μεσαίωνα της ατομικής διαπραγμάτευσης. Αποτελεί την πιο κινική παρέμβαση υπέρ πολύ συγκεκριμένων εργοδοτικών συμφερόντων, ενώ στο ίδιο μήκος κύματος κινούνται και οι αντιδράσεις του Εργατικού Κέντρου Αθηνών, των εργαζομένων στον τουριστικό κλάδο (ΠΟΕΕΤ) και του ΠΛΑΜΕ, που χαρακτηρίζουν τη συγκεκριμένη νομοθετική πρωτοβουλία «εξυπηρέτηση συγκεκριμένων εργοδοτικών συμφερόντων και ωμή παρέμβαση στις

συλλογικές διαπραγματεύσεις».

Στον αντίποδο, ο πρόεδρος της ΕΣΣΕ, Σταύρος Καφούνης, τονίζει ότι «το εργασιακό νομοσχέδιο είναι ένα βήμα μπροστά», αλλά προσθέτει ότι «η μεγάλη εικόνα της οικονομίας και της επιχειρηματικότητας υποδεικνύει ότι χρειάζονται αλμυρά και όχι απλά βήματα».

Επίσης, ο πρόεδρος της ΓΣΕΒΕΕ, Γιώργος Καθβαβάς, αν και εμφανίζεται επιφυλακτικός μέχρι να δοθεί στη δημόσια διαβούλευση το νομοσχέδιο, δήλωσε στη «Ν» ότι «οι περισσότερες διατάξεις είναι στη θετική κατεύθυνση» για τον επιχειρηματικό κόσμο.

Β. Α. [ΣΔ: 24752589]

Στη ΔΥΠΛ οι καταγεγραμμένοι άνεργοι τον Μάιο ανήλθαν σε 741.006, περισσότεροι κατά 370.637 σε σχέση με τους 370.369 που κατέγραψε η ΕΛΣΤΑΤ.

2. ΠΡΟΤΑΣΗ ΜΟΜΦΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΦΟΝ ΝΤΕΡ ΛΑΙΕΝ

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . .03/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . .03/07/2025

Σελίδα:33

POLITICO

Πρόταση μομφής κατά της Φον ντερ Λάιεν

Η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν πρόκειται να αντιμετωπίσει πρόταση μομφής σε βάρος της σε ψηφοφορία που προγραμματίστηκε για την επόμενη Πέμπτη στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σύμφωνα με όσα δήλωσαν ευρωπαίοι αξιωματούχοι στο Politico. Όπως επισημαίνεται, η ψηφοφορία είναι μάλλον συμβολική, αφού η πλειοψηφία των πολιτικών ομάδων έχει δηλώσει ότι θα ψηφίσει κατά της πρότασης, είναι ωστόσο ενδεικτική ενός κλίματος αντίδρασης έναντι μιας σειράς αμφιλεγόμενων κινήσεων, όπως η ανταλλαγή μηνυμάτων με τον διεθύνοντα σύμβουλο τα Pfizer, Αλμπέρ Μπουρλά για την αγορά εμβολίων μέσα στην πανδημία. Είναι δε η πρώτη φορά ύστερα από πάνω από μια δεκαετία που επικεφαλής της Κομισιόν αντιμετωπίζει μια τέτοια κίνηση, η οποία κατέστη εφικτή με τη συγκέντρωση 72 υπογραφών. Η συζήτηση έχει προγραμματιστεί για τη Δευτέρα παρουσία και της Φον ντερ Λάιεν και η ψηφοφορία για τις 10 Ιουλίου.

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ...03/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...03/07/2025

Σελίδα:19

► Συζήτηση του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη με τον Daron Acemoglu, καθηγητή Οικονομικών, στο Τεχνολογικό Ινστιτούτο Μασαχουσέτης (MIT), στο πλαίσιο της 29ης Ετήσιας Συζήτησης Στρογγυλής Τραπέζης του Economist

ECONOMIST IMPACT – 29th Government Roundtable

Ενέργεια, βιομηχανία και επενδύσεις στο επίκεντρο

Η δεύτερη ημέρα του 29ου ετήσιου συνεδρίου του Economist Impact εστίασε στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας εν μέσω της γενικευμένης αβεβαιότητας που επικρατεί στις διεθνείς αγορές. Από τη μετατροπή της Ελλάδας σε ενεργειακό κόμβο, στις προκλήσεις της τεχνητής νοημοσύνης και από εκεί στην ανάγκη αλλαγής παραγωγικού μοντέλου και τις επενδύσεις, το συνέδριο έβαλε στο τραπέζι όλα τα μεγάλα θέματα που απασχολούν τη χώρα αλλά και τον υπόλοιπο κόσμο. Στο συνέδριο συμμετείχαν επιφανείς πολιτικοί και οικονομικοί παράγοντες, κυρίως από την Ελλάδα και τις ΗΠΑ.

Την τιμητική της είχε η ενέργεια, που ήταν το αντικείμενο δύο συζητήσεων στρογγυλής τραπέζης. Ο υπουργός Ενέργειας και Περιβάλλοντος Σταύρος Παπασταύρου υπογράμμισε ότι η μετεξέλιξη της Ελλάδας σε περιφερειακό ενεργειακό κόμβο «είναι μόνο η αρχή», προσθέτοντας ότι στη συνέχεια θα προχωρήσει η ανάπτυξη του σιδηροδρόμου και των οδικών μεταφορών. Έτσι η Ελλάδα θα μπορέσει να εκμεταλλευτεί τη γεωστρατηγική της θέση και να μετατραπεί σε σημείο εισόδου για κάθε λογής εμπορεύματα, από την ενέργεια έως υλικά αγαθά.

«Οι μεγαλύτερες κατασκευαστικές πρέπει στα επόμενα χρόνια να ολοκληρώσουν έργα 16 δισ. ευρώ», ανέφερε από τη μεριά του ο

Από τη μετατροπή της Ελλάδας σε ενεργειακό κόμβο, στις προκλήσεις της τεχνητής νοημοσύνης και στην ανάγκη αλλαγής παραγωγικού μοντέλου

ΤΟΥ ΠΙΕΤΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

διευθύνων σύμβουλος του Ομίλου AKTOR Αλέξανδρος Εξάρχου, που εκτίμησε ότι ο κλάδος θα συνεχίσει να ανθεί τα επόμενα τουλάχιστον 5-10 χρόνια. Από τη μεριά του, ο υπουργός Ανάπτυξης Τάκης Θεοδωρικάκος εστίασε στην πρόκληση που αποτελεί το υψηλό έλλειμμα των ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών. Υπογράμμισε ότι λύση σε αυτό το πρόβλημα μπορεί να είναι μόνο η αλλαγή του παραγωγικού μοντέλου, με την ενίσχυση της βιομηχανίας και με έμφαση στα τρόφιμα, τα φάρμακα και τη μεταποίηση.

Ο πρώην υφυπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ και πρώην πρεσβευτής στην Ελλάδα Τζέφρι Πάιατ στάθηκε στη μεγάλη πρόοδο που έχει πετύχει η χώρα μας και την ανάδειξη

της σε σημαντικό παράγοντα στον ενεργειακό χάρτη. «Η σημασία των διασυνδέσεων ενέργειας – φυσικού αερίου και ηλεκτρικής – είναι κομβική, με παραδείγματα από τη Μέση Ανατολή να δείχνουν ότι φθηνότερη ενέργεια είναι εφικτή», σημείωσε και πρόσθεσε ότι η Ελλάδα βρίσκεται στο κέντρο αυτών των εξελίξεων. Τέλος, ο διευθύνων σύμβουλος της HELLENIC ENERGY Ανδρέας Σιάμισις επεσήμανε τις δυσκολίες της ενεργειακής μετάβασης, ασκώντας κριτική στον τρόπο με τον οποίο αυτή εφαρμόζεται, χωρίς ολιστικό σχεδιασμό και παραβλέποντας το σημείο αφετηρίας κάθε χώρας. Υπογράμμισε ότι το 60% της ενέργειας σήμερα καλύπτεται ακόμη από υδρογονάνθρακες και εκτίμησε ότι θα πρέπει να γίνουν περισσότερα σε περιφερειακό επίπεδο.

Σταύρος Παπασταύρου

Μέσα στις επόμενες ημέρες θα είναι έτοιμη η task force της Κομισιόν για να μπει φρένο στην αύξηση των τιμών της ενέργειας, υπογράμμισε ο υπουργός Ενέργειας και Περιβάλλοντος.

«Ευτυχώς η Κομισιόν αντέδρασε στις ανησυχίες που εκφράστηκαν. Ήξει διαμορφώσει μια task force, η οποία θα ασχοληθεί με το θέμα τις επόμενες ημέρες. Θα δούμε εκεί πώς μπορούμε να βελτιώσουμε την απόδοση της συνεργασίας και πώς μπορεί αυτός ο αλγόριθμος, ο οποίος είναι και η βάση της τιμολόγησης, να βελτιωθεί», είπε. Τόνισε επίσης ότι η Ελλάδα παράγει το 56% της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η αποθήκευση ενέργειας έχει διπλασιαστεί από το 2018, ενώ οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα μειώθηκαν κατά 40%. Παράλληλα, είπε πως επεκτείνεται η χρήση βιομεθανίου και ενισχύονται οι διασυνδέσεις, με τα έργα σε Κρήτη, Δωδεκάνησα και Βόρειο Αιγαίο.

Τζέφρι Πάιατ

Ο πρώην υφυπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ, αρμόδιος για θέματα ενέργειας, υπογράμμισε ότι όταν ήταν πρεσβευτής στην Ελλάδα έγιναν σημαντικά βήματα για τη μετατροπή της χώρας μας σε ενεργειακό κόμβο, αναφέροντας τα έργα του IGB (αγωγός διασύνδεσης με τη Βουλγαρία), τον σταθμό επανυδροποίησης φρεοκαυτού αερίου της Ρεβυθούσας, τον νέο σταθμό LNG στην Αλεξανδρούπολη και τον διασυνδεδεμένο αγωγό με τη Βόρεια Μακεδονία. Παράλληλα, τόνισε πως οι ΗΠΑ, ως ο μεγαλύτερος παραγωγός LNG παγκοσμίως, θα διπλασιάσουν την παραγωγή τους έως το 2030, με το 70% να διοχετεύεται ήδη στην Ευρώπη.

Δημήτρης Παπαστεργίου

Σε συζήτηση που είχε με τον παγκοσμίου φήμης πολιτικό επιστήμονα και καθηγητή του Πανεπιστημίου Στάνφορντ, Φράνσις Φουκουγιάμα, ο υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης εστίασε στις προκλήσεις της τεχνητής νοημοσύνης, ειδικά σε ό,τι αφορά τις επιπτώσεις που έχει στην ποιότητα της δημοκρατίας. «Χάνεται το όριο ως προς το τι είναι πραγματικό και τι δεν είναι», ανέφερε χαρακτηριστικά, μιλώντας για τα θεματικά αποτελέσματα τεχνητών βίντεο που κυκλοφορούν στο Διαδίκτυο. «Θα πρέπει να οριοθετήσουμε τι κάνει η μηχανή και τι κάνει ο άνθρωπος, κάτι που ήδη αντιμετωπίσαμε σε κάθε βιομηχανική επανάσταση», είπε.

Τάκης Θεοδωρικάκος

Το «Made in Greece» να αποτελέσει συνώνυμο ποιότητας και αξιοπιστίας έθεσε ως στόχο ο υπουργός Ανάπτυξης, κάνοντας λόγο για την ενίσχυση της ελληνικής βιομηχανίας. Επιπλέον, προανήγγειλε κυβερνητικά μέτρα που θα μειώσουν τα γραφειοκρατικά βάρη των επιχειρήσεων κατά 25% μέσα στο επόμενο διάστημα. «Αποτελεί απόλυτη προτεραιότητα της κυβέρνησης και του υπουργείου Ανάπτυξης η ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας στην ελληνική οικονομία», πρόσθεσε.

Ντάνον Ατζέμογλου

Ο νομπελίστας οικονομολόγος του MIT έκανε ειδική αναφορά στις πέντε μεγάλες τάσεις που τον κρατούν ξύπνιο τις νύχτες, όπως είπε χαρακτηριστικά. Συγκεκριμένα πρόκειται για:

- Την τεχνητή νοημοσύνη και πώς αυτή θα επηρεάσει την παραγωγικότητα, την εργασία και την ανασφάλεια.
- Τη δημοκρατία, που για πρώτη φορά στα τελευταία 60 χρόνια δεν «παίζει μόνιμη της».
- Τον επανασχεδιασμό της παγκόσμιας γεωπολιτικής τάξης.
- Τη δημογραφική αλλαγή, που σύντομα θα φέρει τη μείωση του παγκόσμιου πληθυσμού.
- Την κλιματική αλλαγή.

Ντίν Μπρόουκς

Ο διοικητορμηνιούχος ελληνοαμερικανός επενδυτής με καταγωγή από την Αρκαδία μίλησε για την «επαισιόδοξη» του κόσμου που φέρνουν οι κινήσεις Τραμπ, όπως η επαναδιαπραγμάτευση της δαμολογικής πολιτικής των ΗΠΑ και η αύξηση του αμυντικού προϋπολογισμού των χωρών του ΝΑΤΟ. Εμφανίστηκε ανήσυχος για το ύψος του δημόσιου χρέους και του εμπορικού ελλείμματος των ΗΠΑ και υπερασπίστηκε την εφαρμογή οριζόντιας φορολογίας 28% σε όλους.

4. ΑΛΤΣΧΑΪΜΕΡ ΠΟΙΕΣ ΝΕΕΣ ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ ΔΟΚΙΜΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 03/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 03/07/2025

Σελίδα: 1

ΑΛΤΣΧΑΪΜΕΡ ΠΟΙΕΣ ΝΕΕΣ ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ ΔΟΚΙΜΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- Σε εξέλιξη δύο πολύ μεγάλες μελέτες φάσης 3, σε ασθενείς που πάσχουν από την πιο συχνή άνοια

Σ. 10-11

FOCUS - 2

ΑΛΤΣΧΑΪΜΕΡ

Ποιες νέες θεραπείες δοκιμάζουν οι επιστήμονες

Σε εξέλιξη δύο πολύ μεγάλες μελέτες φάσης 3 σε ασθενείς που πάσχουν από την πιο συχνή άνοια

ΤΗΣ ΜΑΡΘΑΣ ΚΑΪΤΑΝΙΑΗ

Ηταν Φεβρουάριος του 2023 όταν η οικογένεια του διάσημου ηθοποιού του Χόλιγουντ Μπρους Γουίλκς γνωστοποίησε μέσω μιας δημόσιας δήλωσης ότι εκείνος πάσχει από μετωπιοκροταφική άνοια (FTD). Μια εν πολλοίς άγνωστη για το ευρύ κοινό εκφυλιστική νόσος, σε αντίθεση με την Αλτσχάιμερ, που επηρεάζει την ομιλία, τη συμπεριφορά και τη νοητική λειτουργία, χωρίς να υπάρχει για αυτή διαθέσιμη θεραπεία έως και σήμερα.

Εκτοτε, οι εμφανίσεις του αγαπητού ηθοποιού που πρωταγωνίστησε σε ταινίες που έσπασαν τα ταμεία – όπως «Πολύ σκληρός για να πεθάνει» και «Κοίτα ποιος μιλάει» – είναι σπάνιες, με τα μέλη της οικογένειάς του να αναφέρουν ότι η ασθένειά του εξελίσσεται με τον χρόνο, κλέβοντάς του τη μνήμη... ακόμη και την ικανότητα να συνομιλεί και να αστεϊάζεται όπως παλιά.

Ακόμη όμως κι αν η μετωπιοκροταφική άνοια παραμένει στη... σκιά, είναι κάθε άλλο παρά σπάνια. Αρκεί να αναλογιστεί κανείς πως ανά τον κόσμο υπάρχουν έως και 2 εκατομμύρια ασθενείς. Μάλιστα, οι περισσότερες περιπτώσεις διαγιγνώσκονται σε άτομα ηλικίας 45 έως 65 ετών, αλλά μπορεί να προσβάλει και νεότερους – ηλικίας 20 και 30 ετών.

Αυτός είναι και ο λόγος που η επιστημονική κοινότητα δεν σταματά να αναζητεί τη θεραπευτική κλειδί (και) για αυτή τη μορφή άνοιας. Και όπως αναφέρεται σε πρόσφατο δημοσίευμα της «Guardian», τα όσα συμβαίνουν πίσω από την αστραφερή γυάλινη προσοψη ενός κτιρίου στα Docklands του Λονδίνου είναι ιδιαίτερα ελπιδοφόρα.

Πρόκειται, σύμφωνα με το ίδιο δημοσίευμα, για μια γονιδιακή θεραπεία που αναπτύχθηκε από μια βρετανική εταιρεία, την AviadoBio, και – σημειώσεων – ξεκίνησε στο ερευνητικό εργαστήριο του καθηγητή Christopher Shaw στο King's College του Λονδίνου το 2021.

Πιο συγκεκριμένα, αυτή στοχεύει σε έναν τύπο FTD γνωστό στους επιστήμονες ως FTD-GRN. Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της είναι ότι προκαλείται από μεταλλάξεις ενός γονιδίου που οδηγούν σε ανεπάρκεια της προγρανουλίνης (GRN), μιας

πρωτεΐνης που είναι απαραίτητη για τη διατήρηση υγιών εγκεφαλικών κυττάρων.

Σήμερα η βρετανική εταιρεία σε συνεργασία με την ιαπωνική φαρμακευτική εταιρεία Astellas τρέχουν κλινικές μελέτες σε ασθενείς στο Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και στις ΗΠΑ, την Πολωνία, την Ισπανία, τη Σουηδία και την Ολλανδία. Και όπως αναφέρει η «Guardian», τα πρώτα αποτελέσματα αναμένονται να δημοσιευτούν εντός του επόμενου έτους.

«Όταν κοιτάξεις τις μαγνητικές τομογραφίες ασθενών με μετάλλαξη GRN, τα μετωπιαία και κροταφικά τμήματα του εγκεφάλου τους απλά λιώνουν... Επομένως, η πρόωμη θεραπεία και η πρόωμη διάγνωση είναι αναγκαίες όπως και μια πιο οργανωμένη προσέγγιση της υγειονομικής περίθαλψης για την αντιμετώπισή της», σημειώνει στη βρετανική εφημερίδα ο David Cooper, ιατρικός διευθυντής της AviadoBio.

Η Ελλάδα ως ερευνητικός μοχλός

Είναι γεγονός ότι η χώρα μας δεν συμμετέχει προς το παρόν στις ανωτέρω μελέτες. «Οχι όμως επειδή δεν υπάρχουν οι κατάλληλοι επιστήμονες για να τις τρέξουν, αλλά διότι ο αριθμός των ασθενών που

θα συμμετέχει σ' αυτές τις μελέτες φάσης 1 είναι μικρός», διευκρινίζει μιλώντας στα «ΝΕΑ» η ομ. καθηγήτρια Νευρολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και πρόεδρος της Ομοσπονδίας Νόσου Αλτσχάιμερ και Συναφών Διαταραχών, Μάγδα Τσολάκη.

Η... απουσία, ωστόσο, αυτή δεν είναι ενδεικτική της συνολικής εικόνας για όσα συμβαίνουν εντός των συνόρων. «Αυτή την περίοδο στην Ελλάδα, όπως και σε άλλες 39 χώρες, βρίσκονται σε εξέλιξη δύο πολύ μεγάλες μελέτες φάσης 3, οι οποίες χρησιμοποιούν τη σιμαγλουτίνη σε ασθενείς που πάσχουν από την πιο συχνή άνοια – την άνοια τύπου Αλτσχάιμερ. Στην πρώτη μελέτη συμμετέχουν 72 Έλληνες ασθενείς που πάσχουν από τη νόσο χωρίς να υπάρχει μεγάλη αγγειακή βλάβη (Envoke μελέτη) και στη δεύτερη συμμετέχουν 50 Έλληνες ασθενείς που πάσχουν από τη νόσο Αλτσχάιμερ και έχει διαπιστωθεί πως έχουν και αγγειακές αλλοιώσεις στη μαγνητική τομογραφία (Envoke+ μελέτη)».

Μια σημαντική λεπτομέρεια, ώστε να διαπιστώσει κανείς τον όγκο των δεδομένων που λαμβάνουν οι ερευνητές την τρέχουσα περίοδο από τη διεξαγωγή των συγκεκριμένων

ερευνών, στις οποίες συντρέχουν συνολικά επί ελληνικά ερευνητικά κέντρα, είναι ότι στην πρώτη μελέτη συμμετέχουν 1.855 εθελοντές, ενώ εξετάστηκαν 4.826 ασθενείς, και στη δεύτερη μελέτη συμμετέχουν συνολικά 1.953 εθελοντές, ενώ εξετάστηκαν 5.158 ασθενείς.

Πλέον, όπως εξηγεί η καθηγήτρια, οι επιστήμονες βρίσκονται εν αναμονή των πρώτων αποτελεσμάτων που υπολογίζεται ότι θα έρθουν στο φως της δημοσιότητας τον επόμενο Οκτώβριο, δεδομένου ότι η μελέτη άρχισε τον Σεπτέμβριο του 2021. «Η σιμαγλουτίνη χρησιμοποιείται ευρέως στον σακχαρώδη διαβήτη και στην παχυσαρκία, αλλά έχει και ιστορία έρευνας στη νόσο Αλτσχάιμερ διάρκειας τουλάχιστον 20 ετών. Σε μελέτες που έγιναν σε ασθενείς με σακχαρώδη διαβήτη η σιμαγλουτίνη ελάττωσε τον κίνδυνο της διάγνωσης της νόσου Αλτσχάιμερ κατά 40%-70% σε σχέση με άλλα αντιδιαβητικά φάρμακα. Ο κύριος μηχανισμός δράσης της είναι η επιδραση της στις διαδικασίες της φλεγμονής και της λειτουργίας των αγγείων και ίσως μέσω αυτών των μηχανισμών να επιβραδύνεται η εξέλιξη της νόσου Αλτσχάιμερ».

Μία ακόμη σημαντική λεπτομέρεια που κάνει την επιστημονική κοινότητα να δηλώνει συγκρατημένα αισιόδοξη είναι και το γεγονός πως στην περίπτωση που τεκμηριωθούν οι θεραπευτικές ιδιότητες της σιμαγλουτίνης και στο πεδίο αυτό, τότε οι ασθενείς θα έχουν στη διάθεσή τους την πρώτη θεραπεία διά στόματος, σε αντίθεση με τα φάρμακα που ήδη έχουν εγκριθεί

και δίνονται ενδοφλέβια. Σε αυτή τη σκληρή κούρσα ενάντια στον χρόνο και τον πιο αδιόριστο... ληστή του νου, την Αλτσχάιμερ, η επιστήμη φαίνεται πιο αποφασισμένη από ποτέ να περάσει πρώτη τη γραμμή του τερματισμού. Όπως σημειώνει σε πρόσφατο δημοσίευσμά του το «Economist», το 2025 διεξάγονται 182 κλινικές δοκιμές – αριθμός αυξημένος κατά 11% σε σχέση με πέρυσι. Στις μελέτες αυτές δοκιμάζονται συνολικά 138 υποψήφια φάρμακα, με 12 από αυτά να βρίσκονται στο τελικό και πιο κρίσιμο στάδιο των δοκιμών, δηλαδή τη φάση 3, και αναμένεται να ολοκληρωθούν εντός του έτους.

Παρά την αισιοδοξία, εντούτοις, οι ερευνητές είναι συγκρατημένοι, δεδομένου του ότι, παρά τη σημαντική πρόοδο, η νόσος Αλτσχάιμερ εξακολουθεί να αντιστέκεται στις προσπάθειες των ερευνητών, κάτι που την κατατάσσει στα πιο απαιτητικά ερευνητικά μέτωπα. Είναι ενδεικτικό ότι από το 1995 έως το 2021 επενδύθηκαν 42,5 δισ. δολάρια από ιδιωτικούς φορείς, όμως περισσότερες από 140 δοκιμές απέτυχαν.

Ισως το πιο ελπιδοφόρο στοιχείο να μην είναι μό-

Πώς λειτουργεί η νέα θεραπευτική προσέγγιση

Η πειραματική γονιδιακή θεραπεία, γνωστή στην ερευνητική κοινότητα ως AVB-101, εγχέεται στον εγκέφαλο από νευροχειρουργό χρησιμοποιώντας μια κάνουλα τόσο λεπτή όσο μια κλωστή. Η διαδικασία διαρκεί 90 λεπτά, ενώ απαιτείται μαγνητική τομογραφία (MRI) τόσο πριν όσο και κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού της επέμβασης.

Με τον τρόπο αυτό παρέχεται στον εγκέφαλο ένα λειτουργικό αντίγραφο του γονιδίου της προγρανουλίνης για την αποκατάσταση της πρωτεΐνης στις προσβεβλημένες περιοχές. Οι ερευνητές σημειώνουν ότι, εφόσον οι μελέτες το τεκμηριώσουν, θα πρόκειται για μια εφάπαξ θεραπεία.

Οι προσπάθειες όμως δεν σταματούν εδώ. Δύο ακόμη γονιδιακές θεραπείες βρίσκονται υπό ανάπτυξη στις ΗΠΑ και στη Δανία. Η πρώτη χορηγείται απευθείας στο εγκεφαλονωτιαίο υγρό, ενώ η δεύτερη αφορά μία από τα στόματα κήφουλα, που είναι σχεδιασμένη ώστε να δρα στο γονίδιο GRN και ήδη δοκιμάζεται σε ένα από τα κορυφαία πανεπιστημιακά νοσοκομεία του University College του Λονδίνου.

ΤΑ ΝΕΑ

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΑΚΟΜΗ

Παράγοντες που αυξάνουν τον κίνδυνο για άνοια **ΣΕΛ. 44**

4. ΑΛΤΣΧΑΙΜΕΡ ΠΟΙΕΣ ΝΕΕΣ ΘΕΡΑΠΕΙΕΣ ΔΟΚΙΜΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ...03/07/2025 Ημ. Αποδελτίωσης: ...03/07/2025

Σελίδα:11

ΤΑ ΝΕΑ ΠΕΜΠΤΗ 3 ΙΟΥΛΙΟΥ 2025

Η ΑΝΟΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

50.000
άτομα
πάσχουν από άνοια

350.000
άτομα
πάσχουν από ήπια νοσηκή
διαταραχή που είναι προστάδιο
της άνοιας

Για κάθε ασθενή με άνοια
επηρεάζεται σημαντικά
η ζωή 2-3 φροντιστών-μελών
της οικογένειας

Η πάθηση αφορά άμεσα
1,5 εκατομμύριο
πολίτες

Κάθε χρόνο
καταγράφονται
10 εκατομμύρια
νέες διαγνώσεις άνοιας
παγκοσμίως

νο ο αριθμός των νέων θεραπειών, αλλά η κατεύθυνση που έχει λάβει πλέον η επιστημονική προσέγγιση. Οι ερευνητές δεν περιορίζονται πια στη μελέτη μιας και μόνο αιτίας – όπως παλαιότερα με τις πρωτεΐνες β-αμυλοειδείς και Τ – , αλλά εξετάζουν ένα ολόκληρο φάσμα πιθανών παραγόντων που εμπλέκονται στην έναρξη και εξέλιξη της νόσου: από τη χρόνια φλεγμονή και τη νευροεκφύλιση μέχρι αγγειακές διαταραχές και μεταβολικές δυσλειτουργίες, η σύγχρονη έρευνα αντικατοπτρίζει μια όλο και πιο βαθιά κατανόηση της πολυπλοκότητας της άνοιας.

Εν τω μεταξύ, και όπως αναφέρεται στο ίδιο δημοσίευμα, ανάμεσα στις δεκάδες ερευνητικές προσπάθειες, δύο γνωστές και συνακόλουθα δοκιμασμένες (για άλλες παθήσεις) φαρμακευτικές ουσίες φαίνεται να ξεχωρίζουν, κεντρίζοντας το ερευνητικό ενδιαφέρον.

Η πιρομελατίνη (piromelatin), μια ουσία που δρα στους υποδοχείς μελατονίνης και σεροτονίνης, φαίνεται να παίζει ρόλο - κλειδί στη ρύθμιση του ύπνου. Ωστόσο, η επιστημονική κοινότητα εξετάζει πλέον μια πολύ

πιο φιλόδοξη δράση της: την πιθανή ικανότητά της να απομακρύνει τις τοξικές πρωτεΐνες που συσσωρεύονται στον εγκέφαλο και ευθύνονται για την απώλεια μνήμης – το βασικό χαρακτηριστικό της νόσου Αλτσχάιμερ.

Την ίδια στιγμή, ένα άλλο φάρμακο με τελείως διαφορετική αρχική χρήση μπαίνει δυναμικά στο προσκήνιο. Το AR1001 (mifrodenafil), που είχε αναπτυχθεί αρχικά για τη στυτική δυσλειτουργία, δοκιμάζεται σήμερα για τις νευροπροστατευτικές του ιδιότητες, καθώς φαίνεται να επηρεάζει θετικά την αμείωση του εγκεφάλου και τη νευρωνική λειτουργία.

Η λύση για τη νόσο Αλτσχάιμερ ίσως, τελικά, να μη βρίσκεται σε... παλιές συνταγές που σχεδιάστηκαν για άλλες ασθένειες, αλλά στην καινοτομία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η στροφή ολοένα και περισσότερων ερευνητικών ομάδων προς νέες αναζητήσεις, με αιχμή του δόρατος τη φλεγμονή στον εγκέφαλο – έναν μηχανισμό που φαίνεται να παίζει κομβικό ρόλο στην εξέλιξη της νόσου.

Στο επίκεντρο αυτής της νέας προσέγγισης βρίσκονται τα μικρογλοιακά κύτταρα. Όπως χαρακτηρίστικά περιγράφεται, τα κύτταρα αυτά λειτουργούν σαν πυροσβεστική, αστυνομία και υπηρεσία καθαριότητας ταυτόχρονα, επεμβαίνοντας σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, διατηρώντας την τάξη και καθαρίζοντας τα συντρίμια που προκαλούν φλεγμονή και εκφυλισμό.

Στο πλαίσιο αυτό, αναπτύσσονται νέα φάρμακα που στοχεύουν την πρωτεΐνη trem2, η οποία βρίσκεται στην επιφάνεια των μικρογλοιακών κυττάρων. Ο στόχος είναι να ενισχυθεί η «καθαριστική»

και προστατευτική τους δράση, ώστε να περιοριστεί η καταστροφή του νευρικού ιστού. Παράλληλα, όμως, συν-

διαστρού υπάρχουν φαρμάκων, που είχαν αρχικά αναπτυχθεί για ασθένειες όπως καρκίνος και ο ιός HIV, δοκιμάζονται επίσης πλέον για τις πιθανές νευροπροστατευτικές τους ιδιότητες.

Η ΑΛΛΗ ΟΨΗ

ΕΛΠΙΔΕΣ

Όλοι έχουμε κάποιον συγγενή ή κάποιον γνωστό που έχει βιώσει από κοντά τη νόσο Αλτσχάιμερ. Πρόκειται για μια νόσο που είναι δύσκολο να τη διαχειριστούν και οι ίδιοι οι ασθενείς αλλά και οι φροντιστές τους που είναι συνήθως τα οικεία τους πρόσωπα. Γι' αυτό και όποτε ανακοινώνονται θεραπείες ή μελέτες για την αντιμετώπιση της Αλτσχάιμερ πολλοί είναι αυτοί που αισιοδοθούν, που ελπίζουν. Το ζήτημα είναι όμως όλες αυτές οι πολύ υποσχόμενες μελέτες να μη μετατρέπονται σε ένα «εμπόριο» ελπίδας για τους ασθενείς και τους οικείους τους. Το ψυχολογικό βάρος είναι έτσι κι αλλιώς πολύ μεγάλο για όσους φροντίζουν ανθρώπους με Αλτσχάιμερ ή συμβιώνουν με αυτούς. Θα είναι σίγουρα πολύ μεγαλύτερο αν οι ελπίδες από τέτοιες μελέτες αποδειχθούν φρούδες ή αν δεν έχουμε άμεσα αποτελέσματα.

ΜΑΝΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΑΚΗΣ

Από το 1995 έως το 2021
επενδύθηκαν
42,5 δισ. δολάρια
από ιδιωτικούς φορείς
για έρευνα.

Μόνο το 2025
διεξάγονται
182 κλινικές δοκιμές
παγκοσμίως